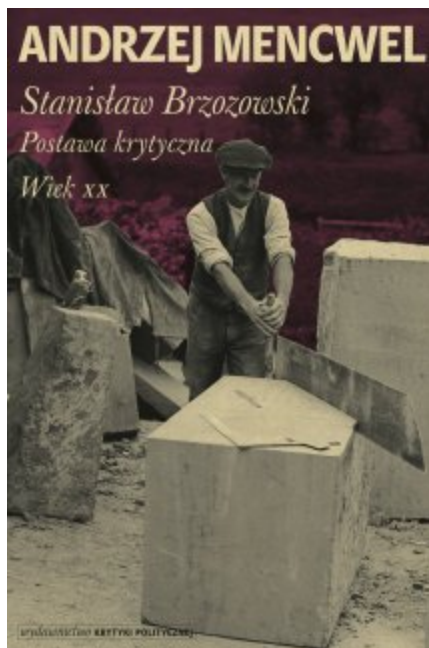

Stanisław Brzozowski. Postawa krytyczna. Wiek XX - Andrzej Mencwel

Stanisław Brzozowski parokrotnie wspominał, że swoją pracę publiczną rozpoczął z pozycji konserwatywnych.

Stanisław Brzozowski parokrotnie wspominał, że swoją pracę publiczną rozpoczął z pozycji konserwatywnych. Nie można znaleźć potwierdzenia tej opinii w tekstach, którymi zdobywa sobie krytyczne imię (manifest *My młodzi* z końca 1902 roku, polemika sienkiewiczowska z pierwszej połowy 1903 roku).

Andrzej Mencwel

Stanisław Brzozowski. Postawa krytyczna. Wiek XX

rok wydania: 2014

Wydawnictwo Krytyki Politycznej

Na jej rzecz mogłaby przemawiać raczej tonacja emocjonalna niż artykulacja intelektualna eseju o Amielu ogłoszonego w „Prawdzie” (połowa 1901 roku) oraz empatyczne nachylenie popularnej książeczki *Hipolit Taine i jego poglądy na filozofię, psychologię i historię* (1902 rok, zapewne pisana w 1901 roku). Esej uznawał autor za *myślowy*

prolog swojej działalności, o czym najlepiej świadczy włączenie tekstu do ostatecznej wersji pośmiertnie już wydanych *Studyów o przesileniu romantyzmu w kulturze europejskiej*, a zatytułowanych *Głosy wśród nocy* (Lwów 1913). Zajmiemy się nim bliżej w jednym z następnych rozdziałów, gdyż stanowi on czytelne świadectwo narodzin oryginalnego pisarza krytycznego. Tu za świadectwo takie bierzemy jego pierwociny prozatorskie, mianowicie dwie pierwsze powieści: *Pod ciężarem Boga* i *Wiry*. Ta pierwsza została napisana w roku 1901, jeszcze przed prasowym debiutem; podobno niedopuszczona do druku przez cenzurę, uważana była za zaginioną, ale dochowała się szczęśliwie w zbiorach Juliana Krzyżanowskiego. Drugą rozpoczął pisać Brzozowski w 1903 roku, zapewne jako dopowiedzenie swego stanowiska w polemikach z tegoż roku, publikował ją w „Głosie” w latach 1904 (czterdzieści jeden odcinków) i 1905 (cztery odcinki), na czym ją ukończył lub porzucił. Wolno sądzić, że pismo zdecydowało się na publikację utworu, gdy autor miał ledwie jego zaczątki, a następnie, jak było to w ówczesnym zwyczaju, pisał kolejne „fejletony” z tygodnia na tydzień. Oba te prozatorskie świadectwa zasługują na publikację i otwierają odpowiedni, poświęcony powieściom, tom *Dzieł Brzozowskiego*.

Przeczytaj więcej z książki prof. Andrzeja Mencwela *Stanisław Brzozowski. Postawa krytyczna. Wiek XX*